

Мултимедијални презентации

Со програмата PowerPoint можеш да из-
работиш убави презентации

СОДРЖИНА:

Поимот мултимедијална презентација

Microsoft PowerPoint

Изработување презентација

Различни погледи на презентацијата

Уредување празен слајд во погледот Normal

Анимациски и звучни ефекти

Поставување хиперврска

Работа со музика и со видеозаписи

Временски ефекти

Поимот мултимедијална презентација

Нови поими:

мултимедија, презентација, слајд, слајд-шоу, преглед на слајд, ефекти на премин, анимациски ефекти, звучни ефекти

Под поимот **презентација** се подразбира претставување на некоја идеја, работа, производ, состојба и слично – на поширок круг луѓе. Најчесто, тоа се предавања, реклами, извештаи, претставување на нови производи, идеи, резултати итн.

Со развојот на информациските технологии е овозможено изработување мултимедијални презентации, кои во себе содржат текст, графика, анимации, звук и видеозаписи. Со вметнување на овие елементи тие стануваат атрактивни и динамични.

Мултимедија претставува презентација на податоци, со комбинирање на текст, звук, слика, видеосимулации и фотографии.

Основни елементи на мултимедијалната презентација

Презентацијата се состои од следниве елементи:

- ♦ текст,
- ♦ графикон,
- ♦ слика,
- ♦ табела,
- ♦ звук.

Елементите се вметнуваат на поединени страници, наречени слајдови, кои се користат за прикажување на екран, на сид или на платно и при прикажувањето се менуваат наизменично. Прикажувањето на презентацијата се нарекува слајд-шоу (slide-show).

Прашања и задачи:

1. Објасни го поимот мултимедија!
2. Што е презентација? Што е мултимедијална презентација?
3. Кои се основните елементи на мултимедијалната презентација? Што е слајд?
4. Како треба да бидат организирани елементите на слајдот за да биде успешна презентацијата?
5. Како се нарекува прикажувањето на презентацијата?

Забелешка:

Понатаму во текстот паралелно ќе ги користиме двата термина: мултимедијална презентација и презентација.

Microsoft PowerPoint

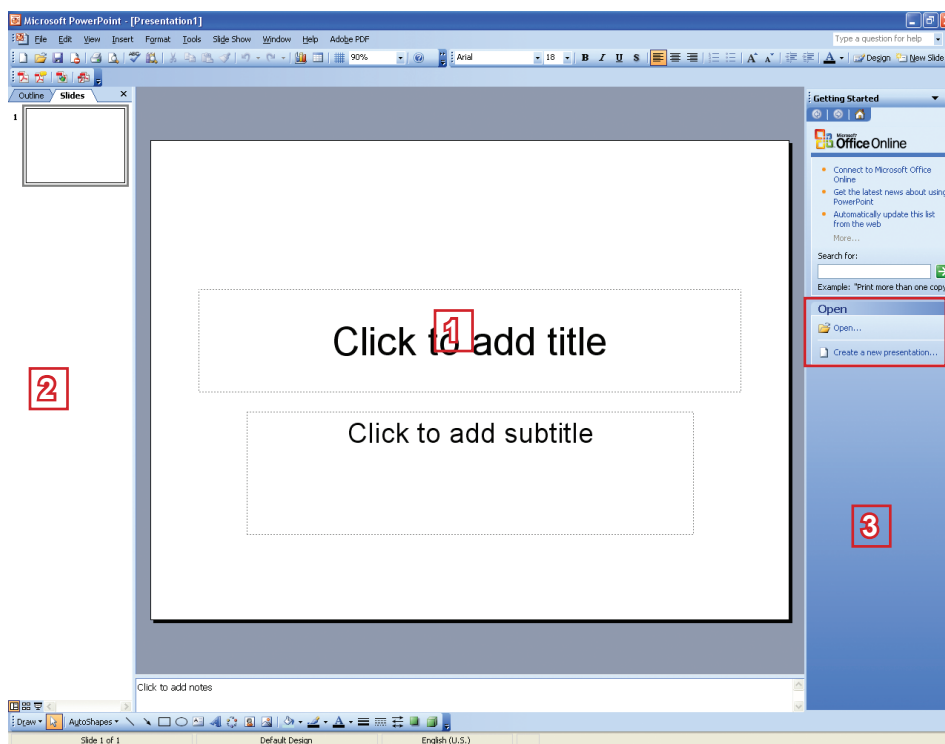
Microsoft PowerPoint е програма наменета за изработка на мултимедијални презентации.

Активирање на програмата PowerPoint

За да ја активираш програмата PowerPoint, кликни на **Start** и одбери **Programs** → **Microsoft Office** → **PowerPoint** или двапати кликни на иконата **PowerPoint** .

PowerPoint ќе се отвори во нормален поглед (погледот **Normal**). Работниот простор содржи:

- 1 Во средината слајд што треба го уредуваш.
- 2 Од левата страна слајд-панел (**Slide pane**) во кој се прикажани слајдовите во намалена форма. Во слајд-панелот има два начина за прикажување слајдови: Slides и Outline.
- 3 Панел за задачи (**Task pane**) на десната страна. Панелот за задачи добива различни имиња и изглед во зависност од задачата што се извршува во моментот. При стартувањето тоа е панелот Getting Started од кој можеш да отвориш некоја постојна презентација или да креираш нова.

Забелешка:

Прозорецот на PowerPoint ги содржи елементите на стандарден прозорец.

Работа со презентација

PowerPoint е дел од пакетот MS Office, исто како и Word. Начинот на работа во двете програми е сличен и многу работи што си ги научил/а досега ќе можеш да ги применуваш понатаму.

Производ на PowerPoint е презентацијата, која се зачувува на надворешната меморија со наставка .ppt и има икона како на сликава:

Постапките за отворање нова или постојна презентација, за затворање и за зачувување се извршуваат сосема исто како во Word. Само накусо потсети се на наредбите:

- ◆ Отворање нова презентација **File → New**
- ◆ Отворање постојна презентација **File → Open**
- ◆ Затворање на презентацијата **File → Close**
- ◆ Зачувување на презентацијата **File → Save as...**

Вештини што треба да ги усовршиш!

- ◆ Да ја стартуваш апликацијата PowerPoint.
- ◆ Да ги препознаваш елементите на прозорецот на PowerPoint (ленти, простор за уредување слајд, Slide pane, Task pane).
- ◆ Да отвориш нова и постојна презентација и да знаеш да ја зачуваш презентацијата.

Прашања и задачи:

1. Како се стартува програмата PowerPoint?
2. Со која наставка се зачувуваат презентациите на надворешните мемории?
3. Кои елементи ги содржи работниот простор на PowerPoint во погледот Normal? Објасни ги!

Изработување презентација

Сега можеш да научиш како да креираш презентација.

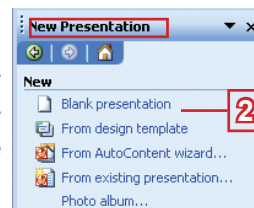
Изработување нова презентација

Како се изработува презентација ќе покажеме преку пример. Следи ги упатствата за да ја изработиш твојата прва презентација:

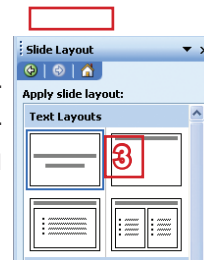
- 1 Кликни на **Create a new presentation** во панелот за задачи **Getting Started**. Доколку панелот не е отворен, повикај го со наредбата **File** → **New**.

- 2 Се отвори панелот **New Presentation**. Кликни на **Blank presentation** за да креираш презентација, почнувајќи од празна. Новите презентации добиваат имиња Presentation1, Presentation2 итн.

- 3 Во делот за панел за задачи се отвори панелот **Slide Layout**, кој содржи различни прегледи на слајдовите. Слајдот на кој ќе работиш има преглед како првиот слајд во панелот. Прегледите ќе ги објасниме подоцна.

Забелешка:

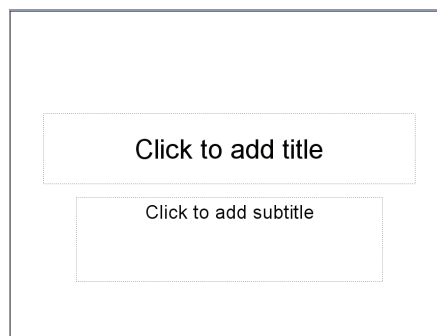
Нова презентација можеш да изработиш и преку шаблон, со помош на волшебникот или од некоја постојна презентација.

Внесување и уредување текст

Во PowerPoint текст може да се внесе само во рамката за текст (Text Box). Надвор од рамката не може да се пишува.

Твојот прв слајд содржи две рамки за текст: првата е за наслов (**title**), а втората е за поднаслов (**subtitle**).

Кликни во првата рамка; ќе се појави курсорот. Внеси го текстот „Мојата прва презентација“. Во втората рамка внеси ги твоето име и твоето презиме. Кога ќе го внесеш текстот, кликни надвор од рамката за текст.

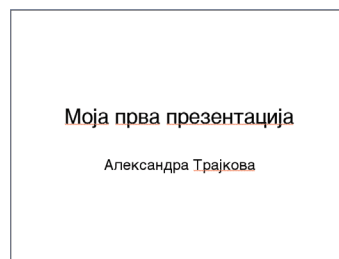
Можеш да ја користиш лентата за форматирање за да го уредиш текстот. Забележуваш дека лентата е слична како кај Word.

Ако сакаш да избришеш некој текст, примени ги истите постапки како во Word. Означи го текстот и притисни го тастерот **Delete**, или кликни во текстот и бриши ги знаците со тастерите **Delete** или **Back Space**.

Кога ќе сакаш да уредиш цел текст во една рамка, доволно е да ја селектираш рамката.

Одбери го фонтот MAC C Swiss. Сега твојот слајд изгледа вака:

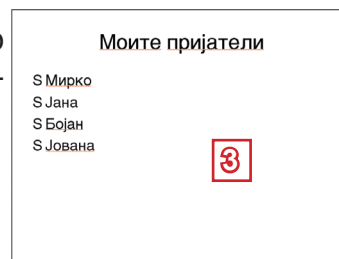
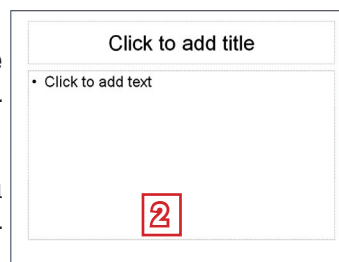

Додавање слајд

Нов слајд се додава со наредбата **Insert** → **New Slide**, но постојат и други начини: преку икона, со десен клик од глумчето или со тастерите **Ctrl+M**.

За да додадеш уште еден слајд:

- 1 кликни на иконата **New Slide**, која се наоѓа во лентата за форматирање (последната десно) ;
- 2 новиот слајд содржи две рамки за текст: за наслов и за текстот што треба да биде уреден како листа на знаци;
- 3 внеси наслов „Моите пријатели“, а во втората рамка наброј ги твоите пријатели. Ќе добиеш ваков слајд:

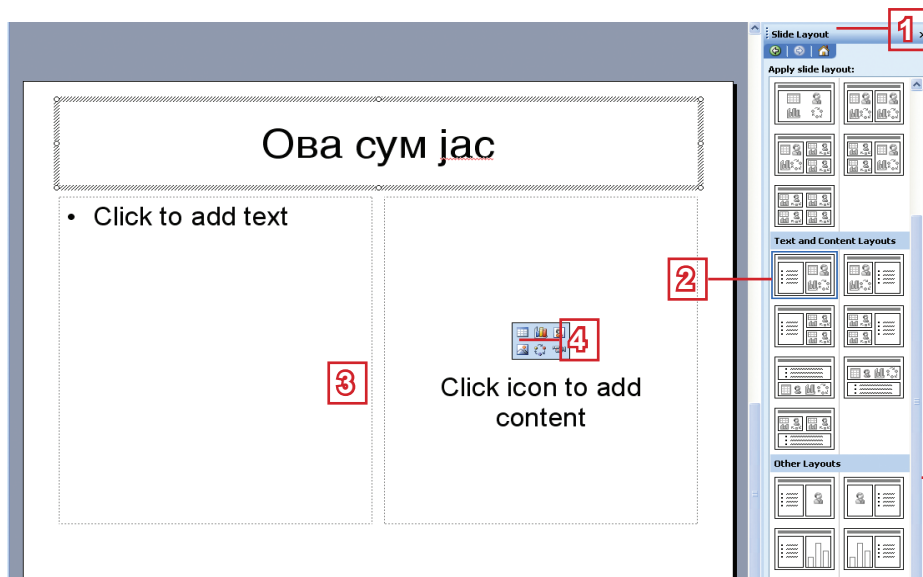
Внимавај!

При менувањето на фонтот се менува и ознаката за листата (**bullet**). Означи го целиот текст во листата или означи ја рамката и одбери друг симбол од прозорецот **Bullets and Numbering**, кој ќе го повикаш со наредбата **Format** → **Bullets and Numbering**.

Преглед на слајдот (Layout)

Време е да се запознаеш со прегледот на слајдот. Прегледот претставува распоред на елементите на еден слајд (текст, слика, графикон, табела итн). Преглед можеш да одбереш од панелот Slide Layout, кој се повикува со наредбата **Format** → **Slide Layout**.

Сега, направи трет слајд во кој ќе напишеш нешто за себе и ќе вметнеш своја слика. Најпрво додади уште еден слајд (со наредбата **New Slide**). Можеш да забележиш дека на слајдот повторно има две рамки за текст, но тебе ти треба и простор за слика.

- 1 Доколку во панелот за задачи не е отворен панелот Slide Layout, повикај го со наредбата **Format** → **Slide Layout**.
- 2 Погледни ги прегледите. Со кликување одбери преглед што содржи наслов, текст и слика (**Title, Text, and Content**).
- 3 Твојот слајд доби поинаков изглед. Внеси наслов „Ова сум јас“, а во рамката за текст напиши нешто за себе.
- 4 Во рамката за слики и други содржини вметни твоја слика (која претходно си ја зачувал/а на дискот). Во рамката кликни на иконата (**Insert Picture**). Понатаму, постапката е иста како во Word: кога ќе се отвори прозорецот Insert Picture, побарај ја твојата слика на дискот, селектирај ја и потврди на копчето **Insert**.

На ист начин можеш да вметнеш табела, график, Clip Art, графикон и видеоинсерт – само треба да ја одбереш вистинската икона.

Зачувај ја презентацијата во твојот фолдер со името „Мојата прва презентација“ со наредбата **File** → **Save**.

Дизајнирање слајд

Твојата прва презентација е изработена. Сега можеш да ја уредиш и да ја направиш поинтересна. Најпрвин дизајнирај ги слајдовите; во PowerPoint постои голем избор на готови дизајни.

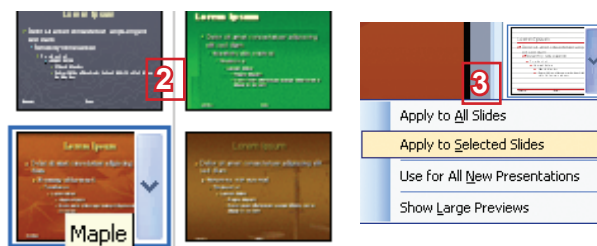
- 1 Повикај ја наредбата **Format** → **Slide Design**.
- 2 Од панелот Slide Design одбери еден дизајн и кликни на него.

Низ панелот за слајдови можеш да се движеш со помош на лентите за движење.

Забелешка:

Можеш да користиш ист преглед за повеќе слајдови. Селектирај повеќе слајдови, на саканиот преглед кликни на копчето со надолната стрелка и во листата што ќе се појави кликни на **Apply to Selected Slides**.

Сите слајдови ќе имаат ист дизајн.

На првиот слајд ќе примениш еден поинаков дизајн.

- 3 Селектирај го првиот слајд, одбери друг дизајн, позиционирај се со глумчето врз него и кликни на копчето со надолната стрелка што ќе се појави од десната страна. Во листата што ќе се појави кликни на **Apply to Selected Slides**.

Зачувај ја презентацијата под името „Прва презентација“.

Забелешка:

Презентацијата можеш да ја активираш и со тастерот **F5**

Активирање на презентацијата

Активирај ја презентацијата со наредбата **Slide Show** → **View Slide Show**. Првиот слајд ќе се прикаже на целиот екран.

Управување со презентацијата

На следниот слајд можеш да преминеш на еден од следниве начини:

- ♦ притисни го тастерот со стрелка кон десно;
- ♦ притисни го тастерот **Enter**;
- ♦ притисни го тастерот **Page Down**;
- ♦ кликни со глумчето.

На претходниот слајд можеш да се вратиш на еден од следниве начини:

- ♦ притисни го тастерот со стрелка кон лево;
- ♦ притисни го тастерот **Back Space**;
- ♦ притисни го тастерот **Page Up**.

Вештини што треба да ги усовршиш!

- ♦ Да одбереш преглед на слајдот.
- ♦ Да напишеш текст и да вметнеш слика во слајдот.
- ♦ Да вметнеш нов слајд (Insert → New Slide).
- ♦ Да примениш дизајн на слајдот од панелот Slide Design.
- ♦ Да знаеш да ја активираш и да управуваш со презентацијата.

Прашања и задачи:

1. Објасни ја постапката за изработување нова презентација!
2. Како се внесува текст во презентацијата?
3. Со која наредба можеш да додадеш нов слајд?
4. Што претставува преглед на слајдот?
5. Од кој панел можеш да одбереш преглед на слајдот?
6. Како се активира презентацијата?
7. На кои начини можеш да преминеш на следниот, односно на претходен слајд при прикажување на презентацијата?
8. Како ќе го прекинеш прикажувањето на презентацијата?
9. Изработи презентација:
  - ◆ на првиот слајд напиши наслов;
  - ◆ на вториот слајд напиши нешто за себе;
  - ◆ вметни слика на вториот слајд;
  - ◆ на третиот слајд претстави го твоето училиште;
  - ◆ на четвртиот слајд наброј ги твоите пријатели (од панелот Slide Layout одбери преглед Title and Text);
  - ◆ зачувај ја презентацијата под името *Toa sum jas*;
  - ◆ погледни ја презентацијата.

Различни погледи на презентацијата

Во PowerPoint постојат три вида погледи: Normal, Slide Sorter и Slide Show. Од еден на друг можеш да преминеш на два начина:

- ◆ преку менито **View**;
- ◆ преку иконите што се наоѓаат на дното на панелот за слајдови (долу лево на екранот) .

Погледот Normal

PowerPoint се активира во погледот Normal со кој си работел/а досега. Во централниот дел е слајдот што го уредуваш, а лево се сите слајдови во намалена форма. Подоцна ќе научиш како да уредиш празен слајд.

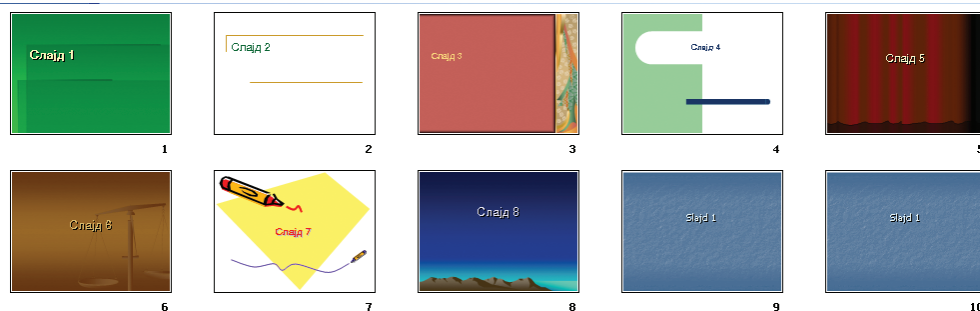
Погледот Slide Show

Презентацијата се прикажува во погледот Slide Show.

Погледот Slide Sorter

Погледот Slide Sorter ти овозможува да ги видиш сите слајдови со намален облик и да манипулираш со нив (вметнување, бришење, копирање, пренесување...). Секако дека тоа можеш да

го направиш и во погледот Normal, но тогаш кога твојата презентација ќе има многу слајдови, полесно ќе работиш со овој поглед.

Работа со слајдови

Отвори ја презентацијата „Прва презентација“ и премини на погледот Slide Sorter.

Вметнување слајд

Нов слајд се вметнува меѓу другите слајдови со наредбата New Slide (од менито Insert).

Забелешка:

За да уредиш слајд, треба да се вратиш во погледот Normal. Кликни двапати на слајдот што сакаш да го уредиш.

- 1 Позиционирај се меѓу првиот и вториот слајд.
- 2 Кликни со десното копче од глумчето и од менито одбери **New Slide**.

» *Новиот слајд нека биде со наслов „Моето семејство“ и наброј ги членовите на твоето семејство.*

Копирање и пренесување слајдови

Слајд се пренесува со наредбите **Cut** и **Paste**, а се копира со наредбите **Copy** и **Paste** (од менито **Edit**). Операциите **копирање** и **пренесување** се исти како кај сите други апликации. Како и за сите други наредби, така и овде постојат повеќе начини, но најлесно е со техниката „повлечи и пушти“ (**Drag and Drop**). Следи ги упатствата.

Пренесување слајд

- 1 Кликни на последниот слајд.
- 2 Со притиснато копче од глумчето движи се до местото меѓу првиот и вториот слајд.
- 3 Отпушти го копчето.
- 4 Сега последниот слајд е втор.

Копирање слајд

- 1 Кликни на првиот слајд.
- 2 Држи го притиснат тастерот **Ctrl**.
- 3 Со притиснато копче од глумчето движи се до местото по последниот слајд.
- 4 Отпушти ги копчето и тастерот **Ctrl**.
- 5 Првиот и последниот слајд се исти.

Бришење слајд

Слајд се брише со наредбата **Delete Slide** (од менито **Edit**).

- 1 Со десното копче од глумчето кликни на последниот слајд.
  - 2 Од менито одбери **Delete Slide**.
- » *Зачувај ја презентацијата.*

Вештини што треба да ги усовршиш!

- ◆ Да преминеш од еден во друг поглед на слајдови.
- ◆ Да вметнеш слајд (Insert → New Slide).
- ◆ Да копираш и да пренесеш слајд (Copy, Cut, Paste).
- ◆ Да избришеш слајд (Edit → Delete Slide).

Прашања и задачи:

1. Кои видови погледи постојат во PowerPoint? Објасни ги!
2. Како ќе преминеш од еден во друг поглед?
3. Како ќе пренесеш и копираш слајдови? Во кој поглед ќе го направиш тоа најлесно?
4. Како ќе избришеш слајд?

Уредување празен слајд во погледот Normal

Доколку ни една од дадените шеми не ти одговара за слајд, можеш да избереш празен слајд (Blank Slide) од панелот Slide Layout и да го уредиш по твоја желба. Во него можеш да вметнеш рамка за текст, слика, уметнички текст, друг графички елемент.

Графички елементи се внесуваат во презентацијата на истиот начин како во Word, преку наредбите од менито Insert или преку алатките од лентата за цртање (Drawing).

Лентата со алатки за цртање

На дното на екранот се наоѓа лентата со алатки за цртање:

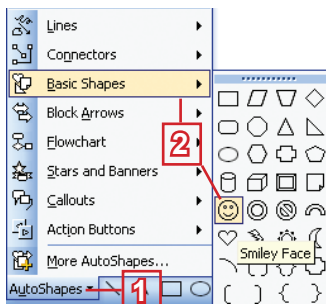
- ◆ Во првиот дел се алатките за манипулација со графички елементи.
- ◆ Во вториот дел се алатките за вметнување графички елементи: готови облици, права линија, стрелка, правоаголник, елипса, рамка за текст, уметнички текст, графикон, слики од галеријата Clip Art, слики од надворешните мемории.
- ◆ Во третиот дел се алатките за уредување графички елементи: пополнување со боја, боја на линиите, боја на буквите, дебелина на линиите, стил на линиите, стил на стрелките, сенки, 3D-ефекти.

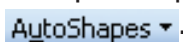
Цртање рамка за текст (Text Box)

Веќе знаеш дека текст можеш да пишуваш само во рамката за текст. Следи ги упатствата за да нацрташ рамка за текст:

- 1 кликни на алатката (**Text Box**);
- 2 кликни со глумчето во слајдот, држи го притиснато левото копче, повлечи до саканата ширина и отпусти го копчето (висината е секогаш еден ред).

Цртање готови графички облици (AutoShapes)

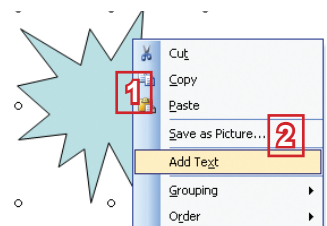
- 1 Кликни на надолната стрелка десно од алатката **AutoShapes** .
- 2 Од некое од дополнителните менија одбери еден од понудените графички облици.

Се црта исто како што се црта рамка за текст.

Вметнување текст во графички облик

Во некои од графичките облици можеш да вметнеш текст.

- 1 Кликни на обликот со десното копче од глумчето.
- 2 Од добиеното мени одбери **Add Text**; во обликот ќе се појави курсорот.

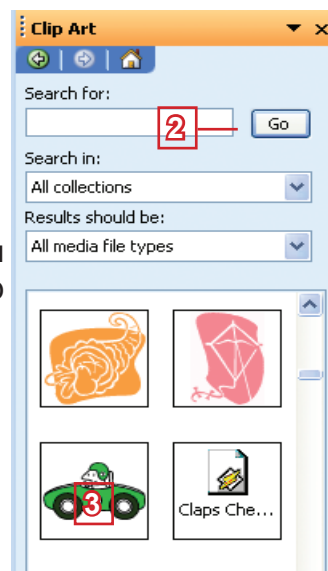
Внесување слики од дискот

- 1 Повикај ја наредбата **Insert** → **Picture** → **From File** или кликни на иконата **Insert Picture** ;
- 2 најди ја сликата во твојот фолдер и селектирај ја сликата;
- 3 кликни на копчето **Insert**; сликата ќе се појави во слајдот.

Внесување слики од галеријата Clip Art

- 1 Повикај ја наредбата **Insert** → **Picture** → **Clip Art** или кликни на иконата **Insert Clip Art** .
- 2 Во панелот Clip Art кликни на **Go**.
- 3 Одбери една од сликичките и кликни на неа. На тој начин ќе ја внесеш во презентацијата.

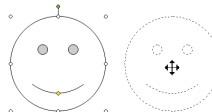

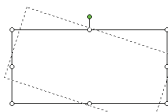
Забелешка:

Доколку знаеш каква слика бараш, внеси го описот во полето Search for и кликни на копчето Go.

Уредување графички објекти

Кликни на објектот. Околу него ќе се појават алатките за менување на димензијата (белите крукчиња) и за ротирање (зеленото крукче).

<i>Поместување</i> Кликни на објектот, држи го левото копче од глумчето и повлечи го објектот до новото место.	
<i>Промена на димензиите</i> Кликни на едно од осумте крукчиња, држи го левото копче од глумчето и повлечи до потребната големина.	
<i>Ротирање</i> Кликни на зелената рачка и заротирај го објектот.	

Вештини што треба да ги усовршиш!

- ◆ Да нацрташ рамка за текст и да внесеш текст во неа.
- ◆ Да одбереш и да нацрташ некој од готовите графички елементи.
- ◆ Да вметнеш текст во графички објект (Add Text).
- ◆ Да вметнеш слика од диск и од галеријата Clip Art (Insert → Picture).
- ◆ Да уредиш графички елемент (да го поместиш, да го ротираш, да му ги смениш димензиите).

Прашања и задачи:

1. Кои видови погледи постојат во PowerPoint? Објасни ги.
2. Како ќе преминеш од еден во друг поглед?
3. Како ќе пренесеш и копираш слајдови? Во кој поглед ќе го направиш тоа најлесно?
4. Како ќе избришеш слајд?
5. Со помош на која лента најлесно ќе вметнеш графички објекти (рамка за текст, слика и слично) во некој слајд?
6. Како најлесно ќе уредиш графички објект?
7. Отвори ја презентацијата од претходната вежба и:
  - ◆ на крајот додај уште еден слајд во кој ќе напишеш кои се твоите интереси;
  - ◆ дизајнирај го слајдот по желба и вметни текст, слика и уметнички текст (Word Art);
  - ◆ премини во погледот Slide Sorter;
  - ◆ стави го новиот слајд по вториот;

- ◆ прикажи ја презентацијата;
- ◆ движи се низ слајдовите напред и назад;
- ◆ врати се во погледот Normal;
- ◆ зачувај ја презентацијата.

8. Изработи презентација како во примерот:

- ◆ Вметни повеќе слајдови.
- ◆ Зачувај ја презентацијата под името *Pod moreto*.

За надарените ученици

1. Креирај ги следниве слајдови:

Омилена боја на учениците од мојот клас

Боја	сина	жолта	црвена	зелена
Број на ученици	9	5	8	12

Побарај помош од наставникот. Графиконот мора да соодветствува со табелата.

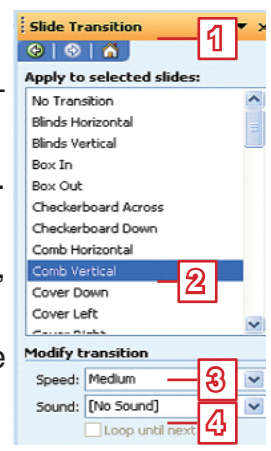
Анимациски и звучни ефекти

Твојата прва презентација е изработена, но текстот е статичен, сликите не се поместуваат, нема звук... Не можеме да ја наречеме мултимедијална. Ќе ја направиш динамична со поставување ефекти за преминување од еден слајд на друг (транзиција) и со анимации на објектите. Ќе ти покажеме и ќе ти објасниме како да го направиш тоа, но овој пат креативноста ти ја препуштаме на тебе. Експериментирај и избери го она што ти се допаѓа најмногу.

Преминување од еден на друг слајд

Кога прикажуваш некоја презентација во Slide Show, преминуваш од еден слајд на друг. Можеш да поставиш различни ефекти на преминување: со трепкање, со влегување од различни страни, со појавување преку облици и слично.

- 1 Отвори го панелот **Slide Transition** со наредбата **Slide Show** → **Slide Transition**.
- 2 Кликни на еден од премините во листата. Веднаш ќе го забележиш ефектот.
- 3 Определи ја брзината (**Speed**): бавно (**Slow**), средно (**Medium**) или брзо (**Fast**).
- 4 Од листата **Sound** одбери еден од многуте звучни ефекти.

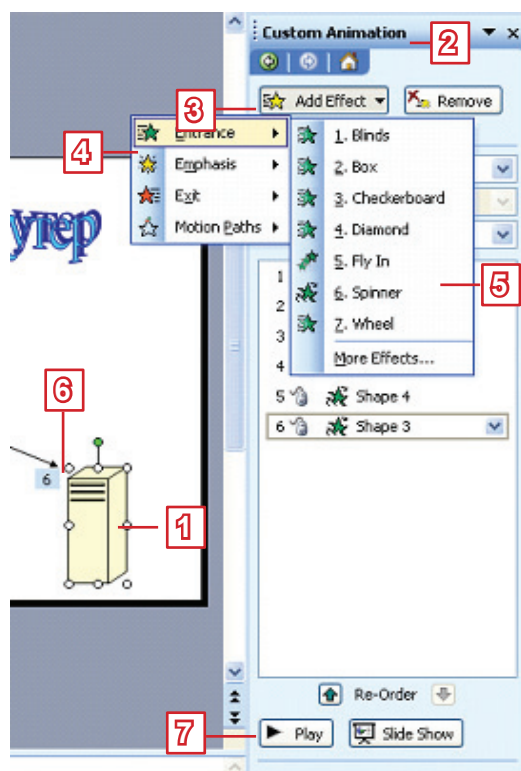

Анимирање објекти во слајдовите

За уште поголема динамичност можеш да анимираш и објекти. Објектите се анимираат еден по еден заради подобра организација и за да биде презентацијата поинтересна.

- 1 Означи го објектот на кој сакаш да примениш анимација.
- 2 Отвори го панелот **Custom Animation** со наредбата **Slide Show** → **Custom Animation**.
- 3 Кликни на копчето **Add Effect**.
- 4 Од листата одбери една од опциите:
  - **Entrance** за да се појави објектот;
  - **Emphasis** за истакнување на објектот;
  - **Exit** за да исчезне објектот;
  - Со **Motion Paths** се определува насоката на движење.
- 5 Одбери една од анимациите.
- 6 Ќе се појави бројче до објектот.
- 7 Кликни на копчето **Play** за да го видиш ефектот.

Вештини што треба да ги усовршиш!

- ◆ Да поставиш ефекти на преминување (Slide Show → Slide Transition).
- ◆ Да поставиш анимации на објектите (Slide Show → Custom Animation).

Прашања и задачи:

1. Дали можеш да вметнеш ефекти на анимација во презентацијата? Кои?
2. Објасни ја постапката за поставување на ефектот на транзиција (преминување од еден до друг слајд).
3. Дали анимациските ефекти можат да бидат придружени со звучни ефекти? Како ќе поставиш звучни ефекти?
4. Дали можеш да ја одбереш брзината на анимациските ефекти? Како?
5. Отвори ја презентацијата *Toa sum jas*:
  - ◆ отвори го панелот Slide Transition;
  - ◆ пред да го избереш начинот на преминување, разгледај ги понудените начини и провери дали е потврдена опцијата

AutoPreview; ако не е – потврди ја. Одбери еден од премините;

- ♦ од лентата Speed одбери една од брзините: Slow (бавно), Medium (средно) или Fast (брзо);
- ♦ примени ефект на анимација на неколку објекти; нека бидат тоа различни видови анимации;
- ♦ определи ги патот и брзината на анимацијата и провери со копчето Play;
- ♦ прикажи ја презентацијата и врати се во погледот Normal;
- ♦ зачувај ја презентацијата.

6. Во презентацијата *Pod moreto* постави ефекти така што животните во морето да се движат.

7. Сега можеш да правиш интересни презентации. Направи презентација за прославата на патронатот во твоето училиште, за некоја реализирана екскурзија, за некое твое патување и слично.

Поставување хиперврска

И во презентацијата можеш да вметнеш хиперврски до други документи или до други слајдови. На тој начин ќе добиеш подобра контрола врз текот на презентацијата. Веќе си научил/а во Word како да вметнеш врска до друг објект. Сега ќе научиш како да вметнеш врска до друг слајд во иста презентација.

Поставување врска до слајд во иста презентација

» Изработи презентација на следниов начин: на првиот слајд наведи ги сите планети, а на другите слајдови вметни по една слика за секоја планета. Потоа:

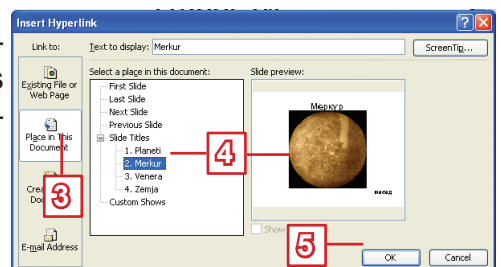
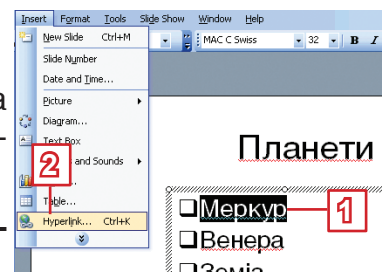
1 означи го објектот (во примерот тоа е текст) што ќе претставува хиперврска;

2 повикај ја наредбата **Insert** → **Hyperlink**;

3 во следниот прозорец кликни на иконата **Place in This Document** (место во овој документ);

4 кликни на соодветен слајд;

5 кликни на копчето **OK**.

Вештини што треба да ги усовршиш!

- ◆ Да поставиш хиперврска до одреден слајд (Insert → Hyperlink).

Прашања и задачи:

1. Дали можеш да поставиш хиперврска во презентацијата? Како?
2. Освен текстот, дали и некои други елементи на презентацијата можат да претставуваат хиперврска?
3. Изработи нова презентација за Сончевиот систем:
  - ◆ на првиот слајд наброј ги сите планети;
  - ◆ на следните слајдови: вметни слики од планетите (по еден слајд за секоја планета) и по една реченица за секоја од планетите;
  - ◆ на првиот слајд: постави хиперврски за сите планети до соодветните слајдови;
  - ◆ не заборавај на другите слајдови да поставиш хиперврска за враќање кон почетниот слајд;
  - ◆ на првиот слајд: постави музика по твоја желба што ќе се пушта автоматски;
  - ◆ уреди ја презентацијата по желба и зачувај ја.
4. На сличен начин направи презентации за:
  - ◆ римската митологија;
  - ◆ за видовите четириаголници;
  - ◆ за главните ликови во некоја од лектирите;
  - ◆ за музичките инструменти;
  - ◆ за видовите билки и за видовите животни итн.

За талентираните ученици

1. Обиди се да направиш тест за некоја лекција. Еден од понудените одговори треба да биде точен и тој треба да е врска до слајдот со следното прашање. Неточните одговори треба да бидат врска до слајдот со истото прашање. Можеш и да вметнеш слајдови на кои ќе пишува дали одговорот е точен или не – по секое прашање. Замоли го наставникот да ти помогне.

Работа со музика и со видеозаписи

Во твојата презентација веќе си работел/а со звучни ефекти при средувањето на преминувањето и на анимацијата. Но, можеш да поставиш и звук (музика, песна, говор...) или видеозаписи по твој избор, од дискот или од галеријата на PowerPoint (Clip Organizer). Ќе објасниме како се поставува звук (Sound) од дискот, а на истиот начин се поставува и видеозапис (Movie). Со галеријата на звуци и видеозаписи се работи на истиот начин како со галеријата на слики.

Поставување звук од дискот

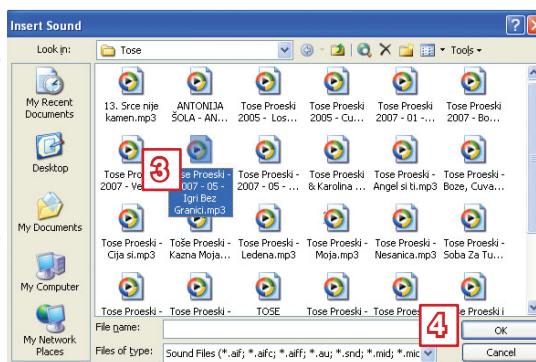
1 Повикај ја наредбата **Insert** → **Movies and Sounds**.

2 Од дополнителната листа одбери **Sound from File**.

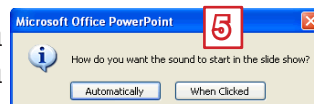
3 Во прозорецот **Insert Sound** означи ја саканата песна.

4 Кликни на копчето **OK**.

5 Во следниот прозорец одбери една од опциите:

Automatically доколку сакаш музиката да се вклучи веднаш по активирањето на презентацијата;

When Clicked доколку сакаш музиката да се вклучи кога ќе кликнеш на иконата – која ќе се појави во слајдот.

Вештини што треба да ги усовршиш!

- ◆ Да поставиш звук во презентацијата (Insert → Movies and Sounds).

Прашања и задачи:

1. Со која наредба можеш да вметнеш звучни записи во презентацијата?
2. Дали можеш да вметнеш и видеозапис во презентацијата? Како?
3. Направи презентација за убавините на Македонија. Како музички запис вметни некоја од старите македонски песни, по твој избор. Обиди се на Интернет да најдеш и соодветен видеозапис, па и него вметни го во презентацијата.

Внимавај!

Доколку во презентацијата имаш звук или видеозапис, кога ќе ја пренесуваш презентацијата на друг компјутер, ќе мораш да ги пренесеш и звукот или видеозаписот. Тие не се вметнати во презентацијата, туку се посебни датотеки на дискот до кои е поставена хиперврската. Најдобро е да ги зачуваш во иста папка со презентацијата.

Временски ефекти

Обично, презентацијата се управува со глумчето или со тастатурата, но поискусните презентери својата презентација временски ја усогласуваат со своето излагање. Досега учеше како да ја определиш брзината на анимацијата при преминувањето од еден на друг слајд и брзината на анимацијата за секој објект во презентацијата. Сега ќе научиш како да го определиш времето на премин меѓу слајдовите (колку ќе се прикажува еден слајд пред да се појави друг слајд) и да ги определиш начинот и редоследот по кои ќе се извршуваат анимациите што се поставени на објектите во еден слајд.

Време на премин меѓу слајдовите

За да го определиш времето за прикажување на еден слајд пред да се појави друг:

- 1 во панелот **Slide Transition**, во делот **Advance slide**, потврди ја опцијата **Automatically after** (автоматски по);

- 2 во лентата што се наоѓа подолу напиши го бројот на секундите.

Доколку сакаш ова дотерување да го примениш за сите слајдови, кликни на копчето **Apply to All Slides**, но подобро е да го определиш времето за секој слајд посебно, во зависност од неговата содржина.

Препорака: измери го времето што ти е потребно за излагање на содржината на определен слајд. Остави малку повеќе време за да не се случи слајдот пребрзо да се смени. Но, во случај да си предвидел/а премногу време, потврди ја и опцијата **On mouse click** (на клик од глумчето), така што ќе можеш да реагираш доколку слајдот се прикажува предолго.

Редослед на анимациите на слајдот

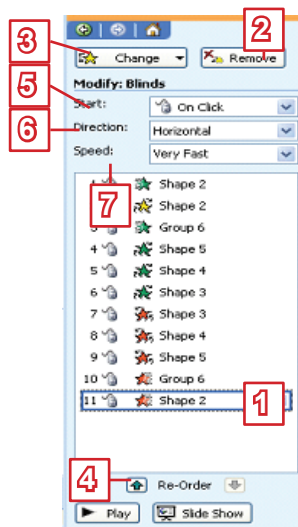
На еден слајд има повеќе анимации што се поставени на различни објекти. Исто така, и на еден објект можат да се постават повеќе анимации. Важно е тие да се извршуваат по редоследот што одговара на излагањето.

Уредување на анимациите на слајдот

Секоја анимација е означена со број до објектот на кој се однесува; под тој реден број се појавува на листата во панелот **Custom Animation**, заедно со името на објектот. Свездичките што стојат до името го означуваат видот на анимацијата.

- 1 Прво,значи ја анимацијата.
- 2 Можеш да ја отстраниш со копчето **Remove**.

- Или: да ја смениш со копчето **Change**.
- Со стрелките **Re-Order** ќе го смениш редоследот на извршувањето на анимациите.

За секоја анимација дополнително можеш да го определиш начинот на извршување:

- Од листата **Start** времето на појавувањето.
- Од листата **Direction** насоката.
- Од листата **Speed** брзината.

Вештини што треба да ги усвоиш!

- ◆ Да го поставиш времето на премин меѓу слајдови во презентацијата (Automatically after).
- ◆ Да отстраниш некоја анимација (Remove).
- ◆ Да смениш некоја анимација (Change).
- ◆ Да го смениш редоследот на анимациите (Re-Order).
- ◆ Да го определиш времето на појавувањето (Start), насоката (Direction) и брзината (Speed) на анимација.

Прашања и задачи:

- Како ќе го определиш времето на премин меѓу слајдовите?
- Како ќе отстраниш некоја анимација?
- Дали можеш да го смениш редоследот на анимациите? Како?
- Направи презентација за деловите на компјутерот. На еден слајд нацртај ги деловите на компјутерот кои ќе влегуваат

во слајд со еден, а ќе излегуваат од слајд по обратен редослед.

5. Направи презентација што ќе претставува часовник кој ги одбројува секундите наназад – од 60 до 1. На секој слајд нека пишува: Имате уште x секунди (x е број од 60 до 1). Слајдовите треба да се менуваат за 1 секунда. Додај звучен ефект на отчукување на секундите.
6. Подобри ги твоите презентации со временски ефекти.

Провери што си научил/а!

1. Елементите на мултимедијалната презентација се вметнуваат на:
  - а. графикони
  - б. слајдови
  - в. дизајни
2. Панелот за задачи е прикажан:
  - а. во средината на екранот
  - б. на десната страна
  - в. на левата страна
3. Нов слајд можеш да вметнеш со наредбата:
  - а. Format → New Slide
  - б. Insert → New Slide
  - в. Insert → Slide
4. Преглед на слајдот претставува:
  - а. уредување на заднината на слајдот
  - б. поглед на слајдот
  - в. распоред на елементите на слајдот
5. Преглед на слајдот ќе одбереш во панелот:
  - а. Slide Design
  - б. Slide Layout
  - в. Slide Transition
6. Дизајн на слајдот:
  - а. мора да се примени на сите слајдови
  - б. може да се примени на слајдови по избор
7. Презентацијата се прикажува во погледот:
  - а. Normal
  - б. Slide Sorter
  - в. Slide-Show
8. Погледот Slide Sorter е соодветен за:
  - а. работа со повеќе слајдови
  - б. уредување на еден слајд
  - в. прикажување на презентацијата
9. Во слајдот:
  - а. може да се вметне слика од дискот
  - б. не може да се вметне слика од дискот
10. Преку панелот Slide Transition ќе го одбереш:
  - а. начинот на преминување од еден на друг слајд
  - б. начинот на движење на објектите во слајдот
  - в. дизајнот на слајдот
11. Брзината на преминување од еден на друг слајд:
  - а. може да се определи
  - б. не може да се определи
12. Анимација на објект во слајдот ќе уредиш во панелот:
  - а. Custom Animation
  - б. Custom Effect
  - в. Play Animation